

Ett vistelseförbud under villkorlig frigivning får omfatta den dömdes bostad, men det måste vara proportionerligt

Publicerad 2024-12-19 av

Högsta domstolen

[\(/hogsta-domstolen/\)](#)

Mål: Ä 4332-24

Högsta domstolen slår fast att ett beslut från Kriminalvården som förbjuder en villkorligt frigiven person att vistas inom vissa områden får omfatta den dömdes bostad. Men för att få meddela ett sådant förbud krävs också att förbudet står i rimlig proportion till syftet med åtgärden. Förbudet ska minska risken för att den dömda återfaller i brott eller att annars underlätta den dömdes anpassning i samhället. Eftersom ett förbud att vistas i bostaden, särskilt om det inte finns något alternativt boende, är en mycket ingripande åtgärd krävs det att Kriminalvården kan anföra åtminstone någon tydlig, konkret omständighet för åtgärden som kan kopplas till just bostaden.

I samband med att en person frigavs villkorligt från ett fängelsestraff beslutade Kriminalvården om en särskild föreskrift som den dömda hade att rätta sig efter under den villkorliga frigivningen. Föreskriften innebar att den dömda inte fick vistas inom vissa områden. Ett av områdena omfattade hans bostad. Frågorna i Högsta domstolen var om ett vistelseförbud får omfatta den dömdes bostad och – om så är fallet – vad som krävs för att ett sådant förbud ska anses vara proportionerligt.

Högsta domstolen konstaterar att under den villkorliga frigivningen från ett fängelsestraff pågår fortfarande verkställighet av straffet. Den dömda kan därför under denna period bli föremål för olika i lag angivna tvångsåtgärder, bland annat kan Kriminalvården besluta om att den dömda inte får vistas inom vissa områden. Lagtexten innehåller inte något undantag för den dömdes bostad från ett sådant förbudsområde. Högsta domstolens slutsats är att Kriminalvårdens beslut om att en dömd person inte får vistas inom vissa områden får omfatta den dömdes bostad.

Men för att en tvångsåtgärd ska vara tillåten krävs enligt lagen även att åtgärden står i rimlig proportion till syftet med åtgärden och att en mindre ingripande åtgärd inte är tillräcklig.

Högsta domstolen slår fast att ett förbud för den dömda att vistas i sin bostad är en mycket ingripande åtgärd, särskilt om det inte finns något alternativt boende. Det krävs därför att Kriminalvården måste motivera vistelseförbudet med åtminstone någon tydlig, konkret omständighet som hänför sig till varför just bostaden ska omfattas. Av motiveringen måste också framgå hur förbudet bidrar till att minska risken för att den dömda återfaller i brott eller på annat sätt underlättar den dömdes anpassning i samhället. Den intresseavvägning som ska göras måste mynna ut i att behovet av ett sådant vistelseförbud är så tydligt att det överväger det ingreppsförbudet innebär för den enskilde.

I det aktuella fallet hade Kriminalvården inte angett någon konkret omständighet som kunde kopplas till den dömdes bostad. Den dömda hade genom beslutet blivit bostadslös. Bostaden ligger i utkanten av det område som Kriminalvården förbjudit honom att vistas i. Han får vistas i områden på den aktuella orten som ligger nära bostaden. Det krävs endast en mindre justering av vistelseförbudet – att en kort vägsträcka undantas – för att bostaden inte ska omfattas av förbudet. På grund av dessa skäl bedömer Högsta domstolen att det inte är proportionerligt att vistelseförbudet omfattar bostaden. Vistelseförbudet ändras därför på så sätt att den dömda får vistas i sin bostad samt får ta sig till och från bostaden enligt en kort angiven vägsträcka.

Benämning

”Vistelseförbudet i bostaden”

Kontakt

Presskontakt

Telefon

08-561 666 30

(tel:08-56166630)

E-post

HDO-Presskontakt@dom.se

(mailto:HDO-Presskontakt@dom.se)

Bifogade filer

Ä 4332-24 (pdf, 87 kB)

(/globalassets/filer/domstol/hogstodomstolen/avgoranden/2024/a-4332-24.pdf)

Relaterat innehåll

Mål: Ä 4332-24

(/hogsta-domstolen/avgoranden/2024/148181/)